

รายงานการประชุมผู้เชี่ยวชาญเพื่อเสนอผลการศึกษาเรื่อง

“การประเมินความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์และผลกระทบต่อต้นทุนงบประมาณของการใช้ยา peginterferon และ ribavirin ในข้อบ่งใช้สำหรับ ผู้ป่วยไวรัสตับอักเสบบีในกลุ่มต่างๆ ”

ในวันอังคารที่ 25 พฤศจิกายน 2556 เวลา 13.30-16.00 น.

ณ ห้องประชุมสมบูรณ วัชรโรทัย

ชั้น 2 อาคาร 1 กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

ผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมประชุม

1. รศ.นพ.ทวีศักดิ์ แทนวันดี	คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล
2. ศ.นพ.พิสิฐ ตั้งกิจวานิชย์	คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ภญ.อัญมณี ปิ่นน้อย	คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ผศ.นพ.เฉลิมรัฐ บัญชรเทวกุล	หน่วยโรคทางเดินอาหารและตับ โรงพยาบาลราชวิถี
5. พญ.อัญชลี อวิหิงสานนท์	ศูนย์วิจัยโรคเอดส์ สภากาชาดไทย
6. นพ.วินัย วนากุล	คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี
7. พญ.โสมศรี โฆษิตชัยวัฒน์	คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี
8. นพ.สรภัก ภาคิชีพ	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
9. ภญ.สมฤทัย สุพรรณกุล	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
10. คุณชญาภัศ จันทโรจน์	สำนักงานประกันสังคม
11. คุณนิมิตร เทียนอุดม	มูลนิธิเข้าถึงเอดส์
12. คุณเฉลิมศักดิ์ กิตติตระกูล	มูลนิธิเข้าถึงเอดส์
13. คุณวีระพันธ์ งามมี	PSI Thailand Foundation
14. ภญ.กรรณิกา หนูม่วง	สมาคมผู้วิจัยและผลิตเภสัชภัณฑ์ (PReMA)

รายชื่อทีมวิจัยจากโครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพที่เข้าร่วมประชุม

15. ดร.นพ.ยศ ตีระวัฒนานนท์	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
16. ดร.ภญ.ณัฐริญา คำผล	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
17. ผศ.ดร. สุรสิทธิ์ ล้อจิตรอำนวย	คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
18. ภญ.ปฤษฎัพร กิ่งแก้ว	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
19. ภญ.กฤษฏีกา ดำรงปราษฎ์	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ

เปิดประชุมเวลา 13.30 น.

ดร.นพ.ยศ ตีระวัฒนานนท์ ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการประชุม คือ เพื่อนำเสนอผลการประเมินความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์และผลกระทบต่อด้านงบประมาณของการใช้ยา peginterferon และ ribavirin ในข้อบ่งใช้สำหรับ ผู้ป่วยไวรัสตับอักเสบซีในกลุ่มต่างๆ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจของคณะกรรมการพัฒนาบัญชียาหลักแห่งชาติโดยการศึกษาได้ดำเนินการตามโครงร่างวิจัยที่ได้มาจากการประชุมผู้เชี่ยวชาญเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2556

ดร.ภญ.ณัฐธิญา คำผล รายงานผลการศึกษาเรื่อง การประเมินความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์และผลกระทบต่อด้านงบประมาณของการใช้ยา peginterferon และ ribavirin ในข้อบ่งใช้สำหรับ ผู้ป่วยไวรัสตับอักเสบซีสายพันธุ์ 1 และ 6 โดยนำเสนอที่มาของตัวแปรด้านความชุก ประสิทธิภาพทางคลินิก ค่าอรรถประโยชน์และต้นทุน รวมทั้งผลความคุ้มค่าโดยคำนวณจากอัตราส่วนต้นทุนประสิทธิผลส่วนเพิ่มว่า การรักษาผู้ป่วยที่ติดเชื้อไวรัสตับอักเสบซีทั้ง 2 สายพันธุ์ ด้วยยา peginterferon และ ribavirin มีความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์แบบ cost saving หมายถึง การรักษาโรคด้วยยาได้ประโยชน์มากกว่าและมี ต้นทุนการรักษาแบบตลอดชีพถูกกว่าการรักษาแบบประคับประคอง และสำหรับการวิเคราะห์ผลกระทบต่อผลกระทบงบประมาณ ของการบรรจุยา peginterferon และ ribavirin สำหรับผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสตับอักเสบซีสายพันธุ์ 1 พบว่ามี ผลกระทบงบประมาณ 5 ปี จำนวน 13,200 ล้านบาท และหากเพิ่มข้อบ่งใช้ของยาดังกล่าวสำหรับ ผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสตับอักเสบซีสายพันธุ์ 6 พบว่ามีผลกระทบต่องบประมาณ 5 ปีจำนวน 7,400-7,500 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม หากเพิ่มข้อบ่งใช้สำหรับผู้ป่วยไวรัสตับอักเสบซีสายพันธุ์ 1 และ 6 จะสามารถประหยัดงบประมาณมากกว่าการรักษาแบบประคับประคองถึง 800 และ 1,300 ล้านบาท ตามลำดับ

ภญ.กฤษฏีกา ดำรงปราษฐ์ รายงานผลการศึกษาเรื่อง การประเมินความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์และผลกระทบต่อด้านงบประมาณของการคัดกรองและรักษาด้วยยา peginterferon และ ribavirin ในข้อบ่งใช้สำหรับ ผู้ป่วยไวรัสตับอักเสบซีที่ติดเชื้อ HIV ร่วมด้วย (HCV/HIV co-infection) โดยนำเสนอตัวแปรต่างๆ และผลการศึกษาความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ว่าการคัดกรองเชื้อไวรัสตับอักเสบซีในผู้ป่วย HIV ทุกราย โดยตรวจเพียง 1 ครั้งตลอดชีวิตและในกรณีผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยว่าติดเชื้อ HCV ได้รักษาด้วยยาที่มีความคุ้มค่าแบบ cost saving เช่นเดียวกัน และผลกระทบต่องบประมาณ 5 ปีสำหรับการคัดกรองและการรักษาด้วยยา peginterferon และ ribavirin ในผู้ป่วยติดเชื้อ HCV และ HIV ร่วมด้วยคือ 4,890 ล้านบาท สำหรับการรักษาด้วยยา peginterferon α 2a และ 4,950 ล้านบาท สำหรับการรักษาด้วยยา peginterferon α 2b แต่เมื่อเปรียบเทียบกับการรักษาแบบประคับประคองสามารถประหยัดงบประมาณได้ 240 และ 170 ล้านบาท สำหรับการบรรจุยา 4,890 ล้านบาท สำหรับการรักษาด้วยยา peginterferon α 2a และ 4,890 ล้านบาท สำหรับการรักษาด้วยยา peginterferon α 2b ตามลำดับ

ทั้งนี้ ผู้เชี่ยวชาญได้รับฟังผลและร่วมอภิปรายข้อมูลตัวแปรที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์และผลการศึกษารวมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่การศึกษาและวิธีนำไปปฏิบัติอีกด้วย

ประเด็นอภิปรายและข้อเสนอแนะ

สำหรับการศึกษาการประเมินความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์และผลกระทบด้านงบประมาณของการใช้ ยา peginterferon และ ribavirin ในข้อบ่งใช้สำหรับ ผู้ป่วยไวรัสตับอักเสบซีสายพันธุ์ 1 และ 6 นั้น มีประเด็นอภิปรายและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ประเด็น ได้แก่

1. ข้อมูลทางระบาดวิทยาของผู้ป่วยไวรัสตับอักเสบซีจำแนกตามลักษณะทางพันธุกรรม

ก่อนปี พ.ศ. 2551 การตรวจสายพันธุ์ไวรัสตับอักเสบซีไม่มีความไวเพียงพอในการจำแนกไวรัสตับอักเสบซีสายพันธุ์ 6 ออกจากสายพันธุ์ 1 ซึ่งสายพันธุ์ที่ 6 พบมากในผู้ป่วยที่มีเชื้อชาติในประเทศแถบเอเชียมากกว่าเชื้อชาติในประเทศแถบตะวันออก ดังนั้น การศึกษาข้อมูลทางระบาดวิทยาที่ได้รับการตีพิมพ์ในปีที่เก่ากว่าปี พ.ศ. 2551 ทำให้เกิดการ misclassify ของสายพันธุ์ 6 เป็นสายพันธุ์ 1 แต่ปัจจุบันมีเทคโนโลยีที่จำแนกสายพันธุ์ถูกต้องมากขึ้น ทำให้ได้จำนวนผู้ป่วยสายพันธุ์ 1 และ 6 ที่ใกล้เคียงความเป็นจริงมากขึ้น ดังนั้น ผู้เชี่ยวชาญแนะนำว่าการสืบค้นข้อมูลความชุกที่นำมาวิเคราะห์ในการศึกษานี้จึงควรคัดเลือกจากการศึกษาที่เก็บข้อมูลในปี พ.ศ. 2551 เป็นต้นมา และมีข้อควรระวังคือ ควรใช้ข้อมูลที่เป็นการศึกษา ความชุกของการเกิดโรคในผู้ป่วยเชื้อชาติในแถบประเทศเอเชียเป็นหลักซึ่งจะใกล้เคียงกับลักษณะความชุกของการแพร่กระจายของโรคในประเทศไทย แต่ข้อจำกัด คือ จำนวนการศึกษามีน้อย

2. แนวทางการรักษา

เนื่องจากการวิเคราะห์ต้นทุนอรรถประโยชน์ไม่ได้คำนวณ จำนวนผู้ป่วยที่มีปริมาณไวรัสลดลงมากกว่า log 2 ในสัปดาห์ที่ 24 ของการรักษา (early virologic response; EVR) ผู้เชี่ยวชาญจึงแนะนำว่า ควรปัจจัยดังกล่าวมาคำนวณด้วย เนื่องจากการตรวจ EVR เพื่อวัดผลประสิทธิภาพการรักษาเป็นไป ตามแนวทางการรักษาของสมาคม และสามารถลดจำนวนผู้ป่วยที่รักษาด้วยยาหลังสัปดาห์ที่ 24 ได้ ส่งผลให้ลดภาระงบประมาณที่จะเกิดขึ้นได้

3. การวิเคราะห์ผลกระทบงบประมาณ

เนื่องจากผลการวิเคราะห์กระทบงบประมาณที่ผู้วิจัยนำเสนอมีมูลค่ามาก ซึ่งอาจส่งผลต่อการตัดสินใจในการบรรจุข้อบ่งใช้ดังกล่าวในบัญชียาหลักแห่งชาติ ผู้เชี่ยวชาญจึงสอบถามถึง จำนวนผู้ป่วยที่นำมาคำนวณและที่มาของตัวเลข โดยผู้นำเสนอชี้แจงว่า จำนวนผู้ป่วย ให้มีการ 600,000 ราย/ปีเป็นตัวเลขของความชุกและอุบัติการณ์ที่นำมาคำนวณได้มาจากรายงานภาระโรค แต่เนื่องจาก ผลกระทบงบประมาณยังเป็นจำนวนที่มาก ดังนั้น ผู้เชี่ยวชาญจึงเสนอรูปแบบการนำไปใช้ของประเทศ ได้เห็นว่ามีการกำหนดเกณฑ์ต่างๆ เพื่อจำกัดการเข้าถึงยาของผู้ป่วย ดังนั้น ผู้ป่วยที่เข้าเกณฑ์การรักษามีเพียง 2 ใน 3 อีกทั้ง ประเทศไทยได้กำหนดเกณฑ์การเข้าถึงการรักษาด้วยยา peginterferon และยา ribavirin ในกลุ่มผู้ป่วยติดเชื้อโรคไวรัสตับอักเสบซีสายพันธุ์ 2 และ 3 ไว้แล้ว น่าจะมีผู้ป่วยที่ได้รับยาประมาณร้อยละ 50% ของผู้ป่วยทั้งหมด ซึ่งคาดว่าผู้ป่วยประมาณ 200 รายที่สามารถเข้าถึงยาได้

สำหรับการศึกษาการประเมินความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์และผลกระทบด้านงบประมาณของการคัดกรองและรักษาด้วยยา peginterferon และ ribavirin ในข้อบ่งใช้สำหรับ ผู้ป่วยไวรัสตับอักเสบซีที่ติดเชื้อ HIV ร่วมด้วย (HCV/HIV co-infection) นั้น มีประเด็นอภิปรายและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ 1 ประเด็น ได้แก่

การติดเชื้อซ้ำ (reinfection) เนื่องจากการศึกษาวิเคราะห์ต้นทุนของการคัดกรองและรักษาเพียง 1 ครั้งตลอดชีวิต โดยไม่มีการรักษากลุ่มผู้ป่วยที่ติดเชื้อซ้ำ ซึ่งไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง เนื่องจากผู้ป่วยใน กลุ่มที่ใช้เข็มฉีดยาร่วมกัน (IDUs) มีแนวโน้มติดเชื้อ HCV ซ้ำอีก เนื่องจาก งบประมาณของประเทศมีจำกัด และการวิเคราะห์การติดเชื้อซ้ำทำได้ยากและส่งผลกระทบต่องบประมาณจำนวนมาก ดังนั้น ที่ประชุมจึงมีความเห็น ว่าควรวิเคราะห์ความคุ้มค่าจากการคัดกรองและรักษาเพียง 1 ครั้งตลอดชีวิตและใช้มาตรการอื่นในการลด การติดเชื้อซ้ำ

ข้อสังเกตจากการประชุม

ที่ประชุมมีอภิปรายถึงเรื่องความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ เนื่องจากมีผลกระทบงบประมาณสูง ดังนั้น ผู้เชี่ยวชาญและผู้แทนจากสำนักงานประกันสุขภาพแห่งชาติได้มีแลกเปลี่ยนข้อมูลและหาแนวทางปฏิบัติ เช่น การในการกำหนดเกณฑ์การเข้าถึงยาซึ่งจะมีการพิจารณาเกณฑ์ต่างๆในอนาคต

นอกจากนี้ ผู้แทนภาคประชาชนแนะนำว่าควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับมาตรการลดความอันตราย (harm reduction) เพื่อลดปัญหาการติดเชื้อไวรัสตับอักเสบซีซ้ำ การติดเชื้อ HIV และปัญหายาเสพติดการถกกันเรื่องการรักษาการติดเชื้อซ้ำในผู้ป่วยไวรัสตับอักเสบซีด้วย

ทั้งนี้ ดร.นพ. ยศ ตีระวัฒนานนท์ ได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบถึงขั้นตอนต่อไป ว่าผลการศึกษาหลังปรับแก้ตามข้อคิดเห็นในที่ประชุมจะถูกประเมินคุณภาพงานวิจัยและจะนำเสนอต่อคณะทำงานด้านเศรษฐศาสตร์สาธารณสุขและคณะกรรมการพัฒนาบัญชียาหลักแห่งชาติต่อไป

ปิดประชุมเวลา 15.00 น.

กฤษฏีภา ดำรงปราชาญ์

ผู้บันทึกการประชุม

ปฤษฎัพร กิ่งแก้ว

ผู้ตรวจบันทึกการประชุม